

Täysistunto

Torstai 28.4.2016 klo 16.06—20.01

2.3. Suullinen kysymys Nato-raportin käsittelystä (Stefan Wallin r)

Suullinen kysymys SKT 50/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, Stefan Wallin.

Keskustelu

16.41 **Stefan Wallin r:** Ärade talman! I morgon på eftermiddagen tar utrikesminister Soini emot den emotsedda rapporten om vilka effekter ett Nato-medlemskap skulle ha för Finland. Det är den första regeringsbeställda Nato-rapporten som görs hos oss sedan ambasadör Antti Sierlas enmansrapport år 2007.

Huomenna julkaistavan Nato-raportin ovat hallitukselta toimeksi saaneina kirjoittaneet neljä alan asiantuntijaa. Raportti liittyi epäsuorasti parhaillaan valmisteilla olevaan hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon, joka valmistuu sitten myöhemmin. On äärimmäisen hyvä asia, että Nato-jäsenyyden vaikutukset Suomeen on nyt selvitetty, ja tähän aihepiiriin liittyy tunnetusti paljon täysin vääriä ja vääristyneitä väitteitä, jotka hämmentävät itse pääasiaa.

Puhemies! Nyt jos koskaan tässä geopoliittisessa tilanteessa tarvitsemme faktaan pohjautuvaa keskustelua, siis enemmän tietoa ja vähemmän tunteita. Toivottavasti tämä huomenna julkaistava raportti herättää paljon asiallista, julkista, poliittista keskustelua. Samalla herää myöskin se kysymys, millä luontevalla tavalla eduskunta voitaisiin ottaa mukaan tähän keskusteluun, ja kysyn ulkoministeriltä tai pääministeriltä: mitä ajatuksia hallituksella on tämän asian suhteen?

16.43 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Stefan Wallinin kysymys oli erinomaisen hyvä. Hallitus kirjautti ohjelmaansa, että se teettää tällaisen Nato-arvion. Se on teetetty asiantuntijoilla, se siis ei ole hallituksen esitys vaan se on asiantuntijoiden näkemys. Nämä asiantuntijat valittiin isosta ryhmästä, ja siinä valinnassa oli mukana ulkopoliittinen johto. Turvallisuustilanne niin Euroopassa kuin lähialueilla ja maailmassakin on hyvin haasteellinen, ja sen takia on hyvä käydä kiihkotta läpi kaikki nämä asiat. Uskon, että tämä raportti, jonka sisältö on huomenna julkinen kello 15.30 — sen sisältöä en voi kommentoida — saa aikaan tämän keskustelun ja siitä on hyötyä isänmaalle kaikin puolin.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2016 vp

16.44 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsissa käydään tällä hetkellä varsin vilkasta Nato-keskustelua, varsinkin sen jälkeen, kun kaikki neljä porvari-puoluetta päättivät ottaa asiaan myönteisen kannan. Ruotsissa tullaan taatusti seuraamaan myöskin Suomen Nato-raporttia ja sen ympärillä käytyä keskustelua hyvinkin tarkasti. Tärkeintä täällä Suomessa on kuitenkin se, että omasta keskustelustamme tulee hyvä ja että siitä jää jotain käteen. Arvoisa hallitus, mitä hallitus toivoo tästä tulevasta keskustelusta jäävän käteen?

16.44 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tähän Ruotsin keskusteluun. On erittäin arvokasta, että Suomi ja Ruotsi tiivistävät ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Siitä hyötyvät molemmat. Se on erinomainen linja, pitkä linja, ja sillä on Suomen kansan voimakas tuki kaikissa mittauksissa. Myös Ruotsissa Nato-keskustelu on ryöpsähtänyt, ja on erittäin mielenkiintoista seurata myös, miten tämä asia Ruotsissa menee. Mutta on kuitenkin täysin selvää, että Suomi ja Ruotsi itse päättävät, mihinkä ovat menossa, jos ovat ylipäättään minnekään liittoutumassa. Tämä on hyvin tärkeätä, että Suomi—Ruotsi-yhteistyö — riippumatta siitä, liittyykö siihen Nato vai ei — menee eteenpäin ja myös syvenee.

16.45 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, fru talman! On helppo yhtyä näihin järkeviin arvioihin, mitä ulkoministeri tässä esitti. En kuitenkaan löytänyt teidän vastauksestanne vastausta edustaja Wallinin kysymykseen. Kysymys oli se, millä tavalla me kansanedustajat saamme käydä vuoropuhelua teidän kanssanne tästä Nato-arvioinnista, koska ainakin minä haluaisin — ja uskon, että moni muukin haluaisi — teidän kanssanne, herra ulkoministeri, käydä sitä keskustelua esimerkiksi täällä salissa. Ainakin minun mielestäni se palvelisi demokratiaa, ja kun kerran tämä selvitys on syntynyt sitä kautta, että hallitus on hallitusohjelmassaan sopinut, että tämmöinen tehdään, niin mielestäni demokratiaan kuuluisi, että sitten hallitus kävisi parlamentin kanssa tästä keskustelua. Mitä mieltä olette, herra pääministeri, onko tämä mahdollista järjestää? (Eero Heinäluoma: Hyvä kysymys!)

16.46 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän asian tiimoilta tulee useita keskustelumahdollisuuksia ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon myötä, puolustuspoliittisen selonteon myötä, ja ainahan on mahdollista käydä myöskin ajankohtaiskeskustelu eduskunnassa. Niitäkin on ollut aika tiheään, ensi viikolla jatkuu.

16.47 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta julkaisi taannoin vuosittaisen tutkimuksensa, jonka mukaan yhä useampi suomalainen on epävarma kannastaan Suomen Nato-jäsenyyteen. "En osaa sanoa" vastanneiden osuus oli viimeisimmässä tutkimuksessa suurempi kuin kertaakaan aiemmin tutkimuksen historiassa. Suomessa tarvitaan nyt faktoihin perustuvaa Nato-keskustelua, jotta kansalaisilla on mahdollisuus muodostaa oma mielipiteensä oikeaan tietoon perustuen. On välttämätöntä, että rohkeaa keskustelua käydään. Siksi olen tänään kerännyt nimiä täällä eduskunnassa aloitteeseen, joka toimitetaan vielä tänään puhemiehelle ja jossa ehdotetaan ajankohtaiskeskustelua tästä Nato-arviosta. Oli hienoa kuulla, että se pääministerillekin kävisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Tässäkään ei tainnut olla kysymystä.

16.48 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä selvityshän on yksi osa laajemman ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon valmistelua. Sen aikataulu, näin olen ymmärtänyt, on edelleenkin se, että se tuodaan kesäkuussa eduskuntaan. Tätä taustaa vasten on mielestäni ihan oikein, että kaikki aineisto — koko laaja turvallisuuspolitiikka ja siihen vaikuttavat asiat — on samanaikaisesti pöydällä. Ei tämä ole mikään Nato-kysymys suuntaan tai toiseen, vaan on kysymys paljon laajemmasta, siitä, millä lailla Suomi itsensä asemoi ja millä lailla me pidämme huolen Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Siihen kokonaisuuteen tuo selonteko, jos se tulee kesäkuussa, on mielestäni se oikea paikka, jossa kaikki siihen liittyvä valmisteluaineisto voi olla eduskunnassa. Pyydän vielä varmistusta, että tämä aikataulu nyt sitten pitää tällä tavoin.

16.49 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä aikataulu pitää. Hallitus tuo ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kesäkuussa. Tämä, mitä edustaja Tuomioja sanoi, pitää paikkansa. Me tarvitsemme kokonaisvaltaisen keskustelun. Tämä Nato-arvio on asiantuntija-arvio. Sitten hallitus antaa selonteon, josta keskustellaan täällä, joka menee ulkoasiainvaliokuntaan, joka antaa mietinnön. Samoin hallitus tuo sisäisen turvallisuuden selonteon ja puolustusselonteon. Maailma on nykyään niin monimutkainen, ei näitä pysty kaikkia erottelemaan, vaan ne menevät limittäin ja lommittain, esimerkiksi sisäinen turvallisuus, riski-ihmiset, terrorismi, tiedustelu, monet tämmäntyypiset. On aivan selvää, että tässä yhteydessä tietysti tämän arvion lisäksi tehdään tämä kokonaisvaltainen selvitys ja selonteko. Todella toivon, että tästä asiasta keskustellaan, koska meillä on Suomessa ollut aivan erinomainen linja siinä, että meillä on ollut yksi ulko- ja turvallisuuspolitiikka, jolla on ollut (Puhemies: Aika!) laaja koko eduskunnan tuki.

16.50 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä varmaan, että Nato-selvitys on tehty osana tätä laajempaa kokonaisuutta. Mutta olisin kysynyt ministeri Soinilta, kun nyt olette seurannut keskustelua Euroopan unionissa ja myös pohjoismaista keskustelua näiden roolista turvallisuusyhteisönä, teidän arviotanne: miten paljon jo tämän viimeisen vuoden aikana Euroopan unioni on muuttunut siihen suuntaan, että turvallisuusasiat otetaan sinne keskiöön Pariisin terrorismi-iskun jälkeen? Myöskin pohjoismaisen yhteistyön syvenemisestä meillä on tavallaan ehkä enemmän vaihtoehtoja pöydässämme kuin aikaisemmin.

16.51 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä näin on. Euroopan unioni on myös turvallisuusyhteisö. On täysin selvää, että esimerkiksi nämä Pariisin ja Belgian terrori-iskut ovat aktivoineet Lissabonin sopimusta, niin sanottua 222 §:ää ja myös 427 §:ää. Tämä on laukaissut sen, että mekin esimerkiksi tässä salissa olemme tehneet päätöksen peshmerga-joukkojen koulutuksen vahvistamisesta Erbilissä. Toisaalta taas Pohjoismaiden kaikki ulkoministerit tulevat tänne maanantaina ja pohjoismaisessa kontekstissa käydään tätä turvallisuuspoliittista keskustelua läpi. Se on siinäkin mielessä hyödyllistä, että siellä on sekä Nato-maita että sotilasliittoon kuulumattomia maita, kuten Ruotsi ja Suomi.

Kysymyksen käsittely päättyi.